

SINDIKAT SE PRENAVLAJA – POMAGAJMO MU, SAJ GA BOMO POTREBOVALI

Kako potekajo aktivnosti s prenovo sindikata pri nas, preberite na naslednji strani

ZDAJ JE ČAS!

Res je, da niti zimskih radosti nismo užili v takšni meri, kot bi si želeli, nekateri malčki sploh ne poznajo snega, saj prave zime in zimskih počitnic že nekaj let nismo imeli.

Zato pa je že čas, da razmislimo kje se bomo prtegovali na toplem poletnem soncu.

V tej številki vas seznanjamo na 8. in 9. strani s pobudo, ki jo je pripravila služba družbenega standarda.

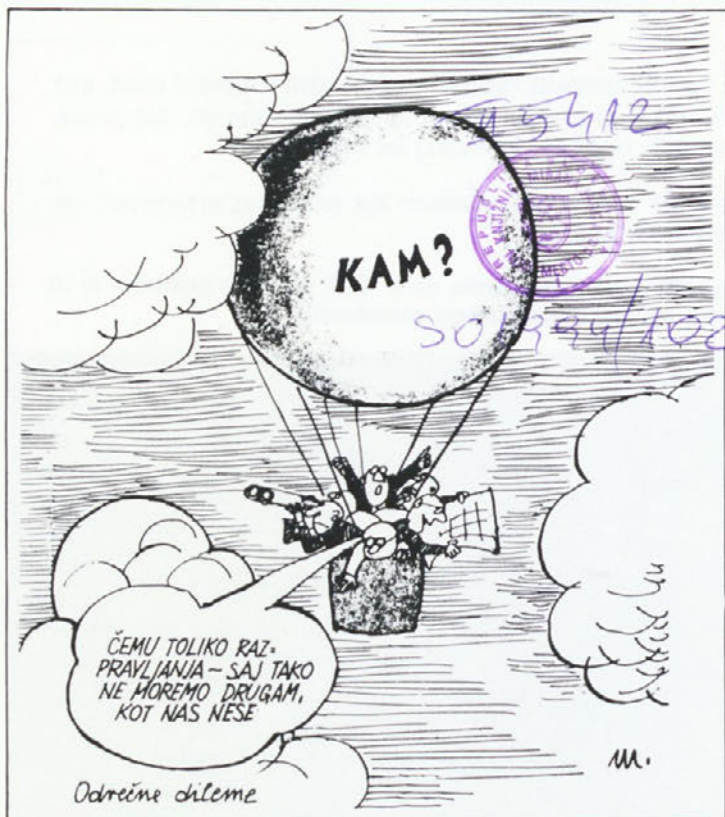

IMV Kurir – časopis kolektiva Industrije motornih vozil Novo mesto št. 2, februar 1990

IMV KURIR izdaja delovna organizacija Industrija motornih vozil Novo mesto. Izhaja štirinajstdnevno v 7000 izvodih. Glavni urednik: Jasna Šinkovec. Odgovorni urednik: Vojko Grobovšek. Oblikovalec in tehnični urednik: Drago Pečenik. Člani uredniškega odbora: Bruno Gričar, Aleš Fink, Anton Guštin, Radovan Smerdel, Danica Ivanušič, Ivanka Bogolin, Spasenka Lazarov, Anton Repovš, Barbara Krajnc, Marko Rajkovača, Irena Judež, Irena Mislej. Izdajateljski svet: Ines Marolt, Drago Plankar, Vinko Škof, Miloš Jakopec, Jasna Šinkovec. Urednik rubrike: Spasenka Lazarov. Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška c. 20. Grafična priprava in tisk: TISKARNA NOVO MESTO.

SINDIKAT SE PRENAVLA – POMAGAJMO

Val sprememb, ki je pljusnil čez dežele vzhodne Evrope, tudi nas ni obšel. Kot gobe po dežju se porajajo nove politične organizacije; stare, ki so nas leta in leta tlačile v njim ljube kalupe, pa iščejo nove vsebine in oblike. Pasivnost množic v političnem življenju in dogajanju, ki je bila tako karakteristična, prerašča pri nas v vse večjo takšno ali drugačno aktivnost.

Končno smo prišli do pomembnega spoznanja, da politika ne more absolutno vladati gospodarstvu in krojiti ekonomske tokove mimo osnovnih zakonitosti stroke. Kako absurdne so bile situacije, ki so se npr. člani OOZK v naši tovarni pogovarjali in filozofirali o razno raznih proizvodnih, finančnih idr. težavah. Na teh sestankih so modrovali, izgubljali čas, namesto da bi reševali težave na delovnem mestu. Odločitev, da politične organizacije umaknemo iz tovarniških ograj je gotovo na

vobodni Sindikati Slovenije

mestu, kot tudi ta, da se sindikat, ki se je odpovedal nazivu **politična organizacija**, vrne na svoje prvotne temelje in ponovno postane **interesna in stanovska organizacija!** Takšna pa je **vsem delavstvu nedvomno potrebna!**

POVZEMAMO: SINDIKALNI POROČEVALEC

Z namenom, da vam vsaj nekoliko osvetlimo prizadevanja RK ZSS, objavljamo povzetke iz govora sekretarja RS ZSS Rajka Lesjaka na seji predsedstva RS ZSS.

Usmeritve po meri bodočega člana

Program, za katerega se zavzemam oziroma zavzemamo, terja med drugim pogumno razmišljanje, samokritično presojo starih napak, za kar pa kot družba nismo imeli vedno dovolj poguma. Na drugi strani pa je prav, da končno spoznamo, da je kritika do določenega obdobja nujna predvsem zato, da se vidimo, kakšni smo, potem pa moramo na tej kritiki graditi boljše, učinkovitejše, naprednejše... Sprememba v usmeritvi, zlasti radikalnejša, seveda ne more biti prepričljiva, če ni poguma, če ni znanja in neke vizije. Čeprav je nujno, da pri pisanju programskega dokumenta izhajamo tudi iz obstoječega in upoštevamo zavest članstva, hkrati pa moramo uveljavljati, če želimo resnično prenovo organizacije, tudi usmeritve po meri bodočega člana oziroma članstva v organizaciji sindikata. Gre za nekak sporazum med starim, ki odhaja, in novim, ki prihaja, gre za neko

prehodno obdobje, postopno premikanje, zlasti pa tu ne kaže pustiti praznega prostora na področju organiziranja, v odnosih med proizvodnim – panožnim in teritorialnim načelom, ko gre za odnose in razmerje med konstitutivnimi deli ZSS. Prav bi bilo, da bi pri določanju oziroma sprejemanju tega razmerja upoštevali na eni strani razvoj podjetništva, na drugi pa razvoj in preoblikovanje komunalnega sistema. Če poenostavimo: gre za nekakšno vsebinsko delitev, za vsebino dela konstitutivnih delov ZSS. Z razvojem podjetništva se bo oblikoval v vsebinskem pa tudi organizacijskem smislu sindikat podjetja, zato z uvajanjem »eno podjetje – en sindikat« ne podiramo osnovnih organizacij ZSS v tem trdnem pomenu, ampak skušamo s tem dati pravo vsebino sindikatu na temeljni ravni, sicer bo pa nekaj spreminjal tudi čas – recimo temu »spreminjanje v hodu«.

Ne kaže podcenjevati opozorilnih

poskusov, da bi se morala organizacija sindikata organizirati in svoj program pisati po meri funkcionarjev, ne pa narobe, po meri članstva. Po mojem mnenju bi naredili napako, če bi program in organizacijo prilagodili kadrom, saj menim, da moramo narediti prav nasprotno. Hkrati moramo na načelih kadrovske politike oblikovati neko kadrovsko jedro kontinuitete v ZSS in njenem vodstvu do kongresa. Da nas ne bo povozil čas, moramo 12. kongres graditi in realizirati po novem, tako pa so naravnane tudi listine za današnjo sejo, vključno s sklepom o sklicu konference, ki bo namenjena samo obravnavi teh dokumentov, ki so danes nekateri v osnutkih, drugi pa v delovnih različicah.

Politika mora iz podjetij

Ambicija in cilj tega programa je, da združi in poveže v enotno Zvezo sindikatov Slovenije kar največ članstva, da to članstvo v tem programu in organizaciji vidi možnost za uresničevanje svojih posamičnih gmotnih, ekonomskih in socialnih interesov in pravic, da vidi priložnost za svoje ideje, znanje, ustvarja-

MU, SAJ GA BOMO POTREBOVALI

V času prenov si je sindikat nadel novo ime. Med prividenkom neodvisni in svobodni, si je izbral slednjega. Ali je ta svobodni res potrebno, ob odločitvi, da ni več politična organizacija, tako izpostavlja ali niti ni tako pomembno. Pomemben je program, vsebina in način delovanja. Geslo 12. kongresa ZSS, ki bo 6. in 7. aprila letos je naslednje. ZAME GRE, ZA MOJE ZNANJE, DELO IN PRAVIČNOST. Obeta veliko!

In ko vendarle zaznavamo pozitivne premike, ki naj bi jih bilo čutiti v delu sindikata v bodoče, se sprašujemo, kako je s temi aktivnostmi v naši hiši? Vse skupaj je še bolj ali manj v megli. Imeli naj bi tri konference sindikata in sicer v REVOZU, ADRIL in TPV in OOS v Belem Manastiru. Konstitutivne seje naj bi bile organizirane do konca februarja, vendar pa se

zatika pri kandidatih. Funkcija predsednika konference sindikata v posameznih družbah (REVOZ, ADRIA, TPV) naj bi bila profesionalna, vendar pa se ljudje funkcij izogibajo. Razumljivo, saj so programi in aktivnosti sindikata še v zraku. Ne glede na to, ali bodo funkcije profesionalne ali ne, je pomembno, da izberemo ljudi, ki jim zaupamo, za katere vemo, da bodo sposobni zastopati naše interese in bodo enakopravni v dialogu z vodstvom podjetja, kar bodo lahko le, če bodo po znanju, razgledanosti in izobrazbi temu enaki!

Res, je apatičnost in neučinkovitost »starega sindikata« pustila posledice in nezaupanje, vendar se je teh predsodkov potrebno otresti in začeti znova z novimi in sposobnimi ljudmi, ki bodo kos zahtevnim nalogam, ki se bodo znašle na programih sindikata.

nje in svoje potrjevanje, in ki bo pripravljeno sprejeti in uresničevati ta program in pravila igre.

Tako namesto sindikalnega monizma uvajamo sindikalni pluralizem, namesto pravice do ene same resnice uveljavljamo resnico z močjo dokazovanja. V te odnose postavljena samostojnost in neodvisnost konstitutivnih delov naše organizacije omogoča graditev enotnosti sindikata in sindikalne politike, ki je naša strateška opredelitev.

Strateška opredelitev je tudi ta, da se politika umakne iz podjetja. V podjetju vidimo samo sindikat in gospodarjenje, saj podjetje namreč ni prostor za politične »spopade«. Tudi znotraj sindikata, znotraj naše organizacije, ne želimo strankarskih interesov in »spopadov«. Nad nami ne bo imel oblasti noben politični interes ali politična organizacija. V organizaciji in telesih sindikata pa moramo utrjevati načela demokracije in pluralizem interesov, to pomeni neodvisnost sindikalnih svoboščin, za katere se zavzemamo v tem programu.

Program ne sme biti sam sebi namen, ne sme postati sestavni del kongresnega obreda, ampak resnično iskanje našega pravega obraza, če hočete tudi takega z naslovne strani. Gre preprosto za preverjanje dejan-

skega mesta, ki ga imamo v družbi. Organizacija, ki ne zmore zagotavljati globljih družbenih sprememb, sčasoma ali pa kar hitro postane nezanimiva, sama se potiska na obrobje dogajanja, član pa se vedno manj identificira z organizacijo, postaja zadržan, pasiven, neiniciativen, skratka, v taki organizaciji ne vidi interesa, še manj pa koristi. V sindikatih nismo za takšen položaj, ker je za nas usoden in poguben. S tem programom gradimo na članu kot temeljnemu subjektu našega gibanja. Zakaj to govorim? Zato, ker je identifikacija večine članstva pogoj za mobili-

zacija in motivacijo, brez tega ni akcije, akcija pa je pogoj za spreminjanje razmer ali če hočete za spreminjanje družbe po meri organizacije, ki to ambicijo in cilje ima. Mobilizacija in akcija ter spreminjanje razmer tudi niso to, da program pošljemo sindikatu podjetja in ga birokratsko zaprosimo za pripombe. Če se nameravamo tako lotiti dela, je rezultat take, če lahko sploh rečemo temu akcija, znan v naprej. Tudi tako, da ta program pripišemo in ga natakemo na kopito sindikata podjetja, sindikata dejavnosti ali občinske organizacije.

Sindikalne svoboščine v novi ustavi

V novi ustavi slovenskega naroda je v 27. točki 9. dopolnila zapisano, citiram: »Sindikati so neodvisne delavske organizacije, ki jih delavci svobodno ustanavljajo in se vanje prostovoljno združujejo, da bi varovali in izboljšali svoj družbeni, ekonomski in socialni položaj, pravice na podlagi dela in iz dela ter iz delovnega razmerja. Sindikati delujejo v skladu s svojimi statuti in programskimi listinami. Delovanje sindikatov ni mogoče omejiti z zakonom in statutom organizacij in skupnosti.«

Člani tega organa to poznate, članstvo in javnost pa želim ponovno spomniti, da je tako zapisano v ustavi na zahtevo tega sindikata, ki mu nekateri podtikajo vzdevke državni, partijski, režimski in ne nazadnje uradni sindikat.

Naš cilj

Ker je januar že za nami, je prav, da člane našega kolektiva seznanimo z doseženimi rezultati AQR (AQR = kakovost).

V službi meritev AQR smo ocenili 104 vozila R-5 in 45 vozil R-4 od postavljenih 1463 R-5 in 3767 R-4.

Iz diagramov je razvidno, da beležimo pri obeh vozilih glede na december, pozitivne premike in sicer: na vozilu R-4 za 0,7 AQR točke, na vozilu R-5 pa za 1,1 AQR točke.

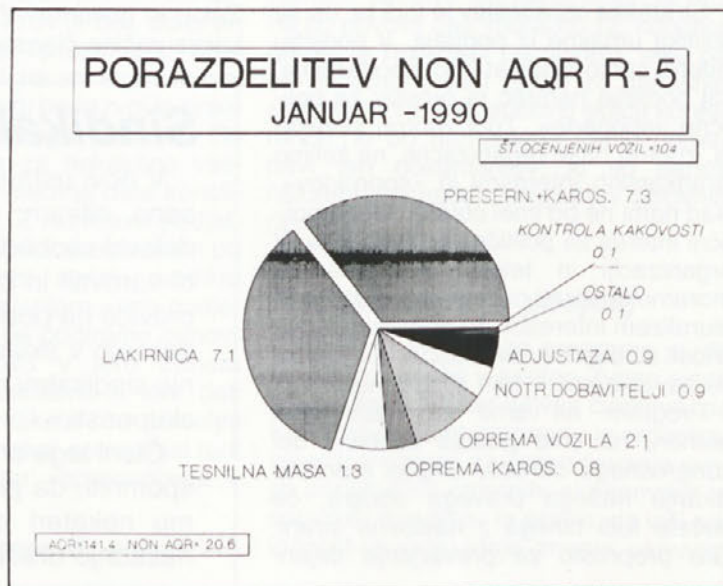
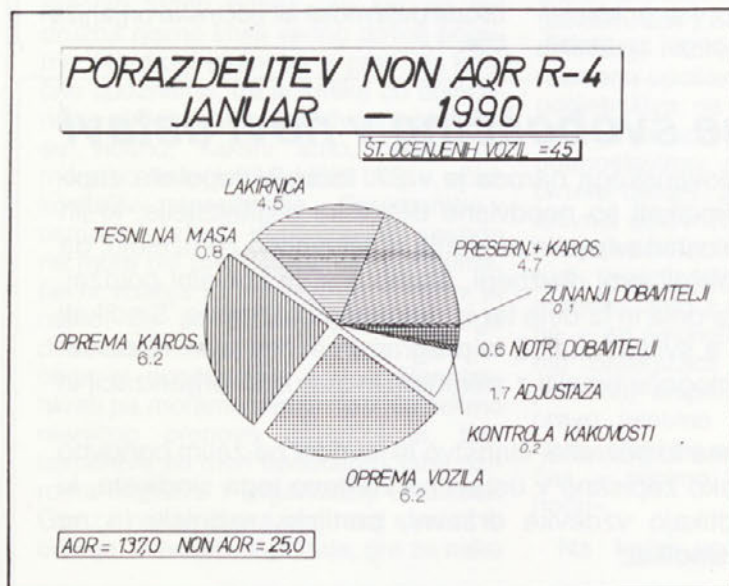
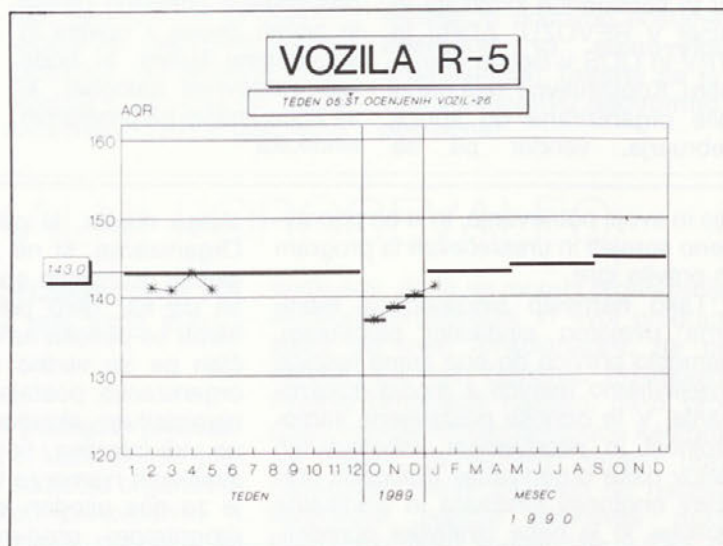
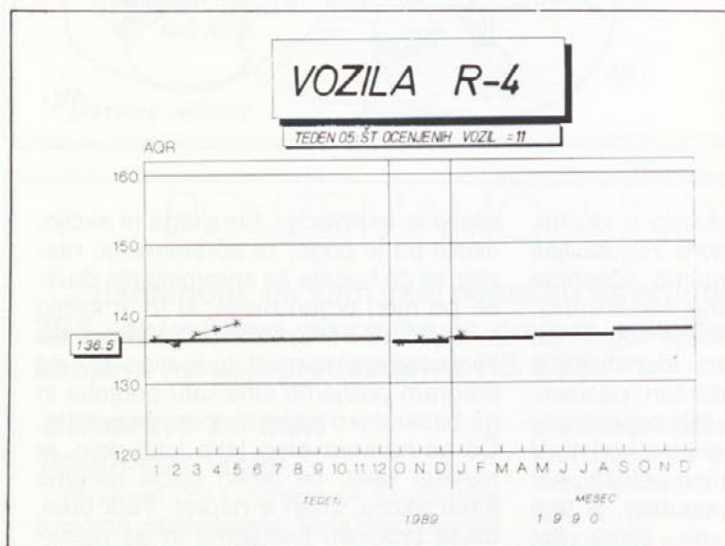
Rezultati za januar so:

- R-4: AQR = 137 točk, plan 136,5 in realizacija plana 100,4 %
- R-5: AQR = 141,4 točke, plan 143 in realizacija plana 98,9 %

In zakaj ni kakovost še boljša?

Iz diagramov je razvidno, da ima pri vozilu R-4

največji delež v NON AQR (NON AQR = NEKAKOVOST) montaža, in sicer: oprema vozila in oprema karoserije skupaj 12,4 NON AQR točke, kar predstavlja 50 % celotnega NON AQR. Pri vozilu R-5 pa karoserija in lakirnica skupaj 14,4 NON AQR točke, kar predstavlja 70 % celotnega NON AQR.

»Samo milijon nas je...«, je napisal pesnik v vojnem času, »Samo milijon nas še živi...« prepevajo danes Agropopovci in vsi mi z njimi, v politiki pa to postaja predvolilni refren.

In v času, ko se pri nas, kot gobe po dežju, rojevajo nove politične organizacije, ki se vse po vrsti trudijo svoje programe volilcem narediti kar najbolj mamljive, postaja vse bolj pomembno tudi vprašanje natalitete, ki že prerašča v širok slovenski politični problem. Slovenci baje izumiramo, rodnost je prenizka, splavov je vse več (v Sloveniji pride 1,8 splava na en porod), v letu dni gre naražen preko 2000 zakonov...

Problem je pereč, brez dvoma in gotovo bomo, če bomo nadaljevali v tem tempu, Slovenci res izumrli. Kaj pa smo v vseh povojnih letih storili, da bi to preprečili; uradna politika prav nič, saj se šele pripravljajo programi prebivalstvene politike, ki ga bo sprejela republiška skupščina.

Novopečene stranke pa, kot npr. SKD (Slovenski krščanski demokrati) vidijo rešitev v odpravi splava, ki ga označujejo, kot beli umor.

Človek bi rekel, da se poslužujejo rešitve problema po liniji najmanjšega odpora. In kar gre pri vsej stvari lahko najbolj na živce ženskemu delu slovenskega življa je to, da o tem želijo vehementno odločati moški! Gotovo se sleherna (ali pa vsaj velika večina žensk) za splav odloči tedaj, ko resnično več ne vidi nobene druge poti iz kri-

Volitve '90

Ko moški odločajo brez žensk

ze, ko drugega izhoda ni. Dolgo smo se trepljali po prsih, češ da naše žene o tem lahko svobodno odločajo, to je bilo interpretirano, kot ena pomembnih civilizacijskih pridobitev in to je za ženske tudi bila!

Probleme natalitete samo z odpravo splava gotovo ne bomo povsem rešili, saj bodo prišli do veljave mazači, ki bodo ogrožali življenje žensk, razmišljati bi morali, kako spodbuditi višjo rodnost.

To pa gotovo ni karakteristika odbobij gospodarskih in političnih kriz. Prav nič spodbudno ne deluje na rodnost nerešeno vzgojno varstveno vprašanje, dragi vrtci, »brezplačna šola«, »cenena otroška konfekcija in obutev«, da o hrani ne govorimo. Nekatere države to rešujejo s subvencijami, status matere je več kot spoštljiv in ne takšen kot pri nas, ko te pri prvi zaposlitvi najprej vprašajo, koliko otrok imaš, oz. koliko jih načrtuješ, grdo te gledajo, ko si na bolniški zaradi bolnega otroka in še in še bi lahko naštevala!

To so teme, o katerih bi morali gospodje in tovariši vseh mogočih strank razmišljati in ukrepati, ne pa enostavno reči: »SPLAV PREPOVEJMO IN SLOVENCEV BO VEČ!« Figo jih bo več, naj za mnenje vprašajo vsaj svoje žene, če jih sploh upoštevajo.

Sicer pa (vsaj zaenkrat) ženske še imajo volilno pravico in takšnih programov, oziroma strank, s takšnimi idejami, prav gotovo ne bomo podpirale!

Jasna Šinkovec

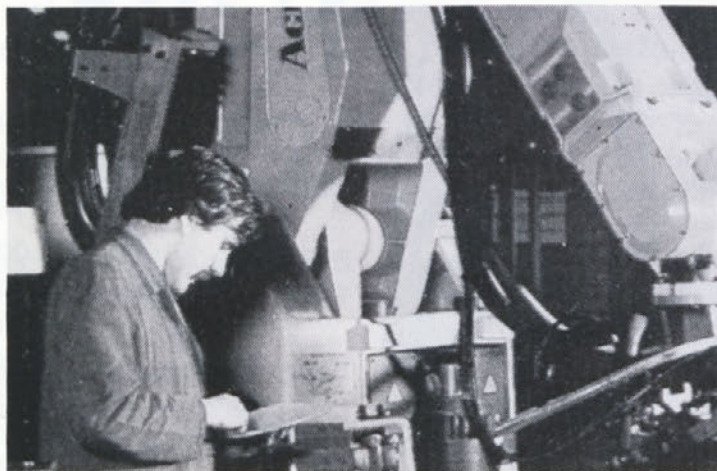

Program izobraževanja, ki je bil predstavljen na začetku projekta R-5, smo začeli realizirati tudi na področju vzdrževanja. Poleg usposabljanja naših specialistov pri dobaviteljnih opreme, katera so potekala v fazi realizacije projekta, je bila predvidena tudi druga faza za področje organizacije in tehnične priprave vzdrževanja, avtomatike regulacije in meritev ter hidravlike, elektronike, varilne tehnike in lakirniške opreme.

Izpopolnjevanje znanja s področja vzdrževanja je bilo organizirano v matični tovarni Billancourt. V prvi skupini smo bili vodja vzdrževanja, vodja tehnične priprave in vodja vzdrževanja ARM, od 8. 1. 1990 do 26. 1. 1990; v drugi pa so vodja tekočega vzdrževanja lakirnice, vodja tekočega vzdrževanja presernice in tehnologa za vzdrževanje lakirniških naprav in varilne tehnike. Druga skupina je začela z izobraževanjem 29. 1. 1990 in bo trajalo 3 tedne.

V prvi skupini smo bili seznanjeni s kompletno organizacijo vzdrževalne službe. Značilnost tovarne v Billancourt je ta, da je po tehnologiji podobna naši, vendar je mnogo starejša. V njej proizvajajo R-5 in express. Proizvodnja se postopoma zmanjšuje in bo konec leta 1992 prenehala. Temu primerno se vodi tudi politika vzdrževanja, kar pomeni, da se izvajajo najnujnejši vzdrževalni posegi. Ni novih vlaganj v rekonstrukcijo in modernizacijo. Kljub takšni situaciji je možno v tej tovarni spoznati v SR elemente sodobne organiziranosti vzdrževanja. Dolgoletni razvoj te dejavnosti v tovarni jo postavlja v sam vrh tehnične kakovosti in znanja.

V karosernici so instalirane robotizirane linije za sestavo in varjenje, cela proizvodnja pa je podprta s sistemom SAP (sistem asistencije proizvodnje). Ta zajema vse informacije vezane na zastoje proizvodnje ne glede na vzroke in naravo. Evidentirajo vse zastoje zaradi pomanjkanja materiala, okvare naprave, zamenjave

Robotika si je v Renaultovih tovarnah utrla pot. Želimo si jo tudi pri nas

V znanju je moč

orodij, nastavitev itd. Javljanje je avtomatsko in če je vodja linije, ki prvi reagira na signal, ugotovil npr. okvaro na robotu, dopolni informacijo – jo šifrira in jo razpošlje ustreznim službam.

V istem trenutku je v delavnici za vzdrževanje izpisan teleks s kratkim opisom napake.

Vzdrževalec takoj prične z odpravo motenj.

Ko vzdrževalec odpravi napako, vpiše svojo šifro in kodo napake – okvare. Od takrat dalje se šteje da stroj dela. Ves vmesni čas je evidentiran kot zastoj.

Za vsako linijo vodijo evidenco, tako da ima vodja vzdrževanja vsak trenutek vpogled v sposobnost in operativno razpoložljivost opreme. To so tudi osnove za simulacijo posameznikov ali skupin odgovornih za vzdrževanje.

Sistem je zanesljiv in preprečuje konflikte med posameznimi službam.

Vzdrževanje je razdeljeno v dve skupini. Prva vzdržuje presernico, karosernico in mehansko delavnico, druga pa lakirnico in montažo. Imajo skupno skladišče rezervnih delov, katero je sodobno organizirano. Vsi deli so klasificirani in oštevil-

čeni, tako da se iz dokumenta oz. pregleda v terminalu da ugotoviti stanje zalog, lokacija v skladišču (koordinate, predali...), vsi podatki o dobaviteljnih in cenah ter o naročilih, ki so v toku realizacije itd. Značilnost materialnega poslovanja je t.i. sofrastoc – centralno skladišče, katerega se poslužujejo vse tovarne Renaulta.

V tovarni obstaja skupina za razvoj opreme in vzdrževanje elektronike. V njej se je izpopolnjeval naš vodja ARM, ki mu je uspelo dobiti še ostale informacije za vzdrževanje naše računalniško vodene opreme v Revozu.

Na razpolago so nam bili vsi tehniki s svojim znanjem in izkušnjami s področja vzdrževanja. Zanimiv je sistem obračuna osebnih dohodkov, ki je izrazito racionalen in ne zahteva dodatnega osebja (poenterk, obračunalcev) itd.

Program je nastavljen tako, da če delavec nima evidentiranih izostankov (dopusti, bolniške, izhodi) avtomatično dobi plačo, katera je odvisna samo od njegove kategorije (št. točk) in vrednosti točke v tekočem obračunskem obdobju. Evidenco

izostanka dnevno vnaša izmenovodja. Ko smo se zadnji teden mudili v centralni tehnologiji, smo si na marsikatero vprašanje, ki smo ga prej zastavljali, znali tudi po svoje odgovoriti. V tej službi je koncentracija ogromnega znanja; inženirji, tehniki in doktorji, ki se ukvarjajo samo z opremo, razvojem in tehnologijo vzdrževanja. Ti so pravzaprav kreatorji politike in tehnologije vzdrževanja. Vse tisto, kar smo videli v tovarni je bilo kreirano v tej službi in dejansko ni težko vzdrževati niti najzahtevnejše sisteme, če imaš na razpolago številne strokovnjake. Težko bo pozabiti na prijaznost in gostoljubnost teh strokovnjakov, ki so nas sprejeli kot člane družine Renault. V tako pristnem in prijateljskem vzdušju smo se lahko veliko naučili. Seznanili smo se z najnovejšimi metodami TPM (popolne produktivnosti vzdrževanja), s čimer bomo seznanili naše sodelavce, na razpolago pa bomo tudi drugim vzdrževalcem.

Za naše lažje delo v vzdrževanju priporočamo projektantom vseh bodočih projektov, da se ob projektiranju in nabavi nove tehnološke opreme posvetujejo s to službo.

Izkušnje in znanje teh strokovnjakov bo vsekakor največ koristilo nam v vzdrževanju.

To moramo vpeljati pri dobavi domače opreme, kajti tudi to bo potrebno ravno tako vzdrževati.

»Na razpolago smo vam toliko, kolikor nas boste potrebovali«, so nam ob koncu povedali kolegi iz centralne tehnologije vzdrževanja.

Ko smo delali analizo izobraževanja z osebami odgovornimi za to dejavnost v RNUR, smo z zadovoljstvom ugotovili, da je bilo koristno in uspešno. Želimo si, da se ta oblika strokovnega izpopolnjevanja razvija in nadaljuje. Zahvaljujemo se vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji in realizaciji tega programa, posebej pa ing. Kočevarju in g. Vincentu.

M. Rajkovača

Posvet o vplivu človeškega dejavnika na uspešno poslovanje

V novembru in decembru smo strokovni delavci v kadrovski službi, pod vodstvom vodje programa Boža Kočevarja in ob sodelovanju strokovnjakov iz Zavoda za produktivnost Ljubljana, organizirali posvet o vplivu človeškega dejavnika na učinkovitost poslovanja. Posveta so se udeležili vodilni in vodstveni delavci REVOZ in ADRIE.

Na posvetu smo predstavili dosedanje strokovne aktivnosti in rezultate na področju dela z ljudmi.

– Prva aktivnost je bila leta 1986. izvedena mnenjska raziskava o zadovoljstvu z delom, izobraževanjem in o možnostih napredovanja.

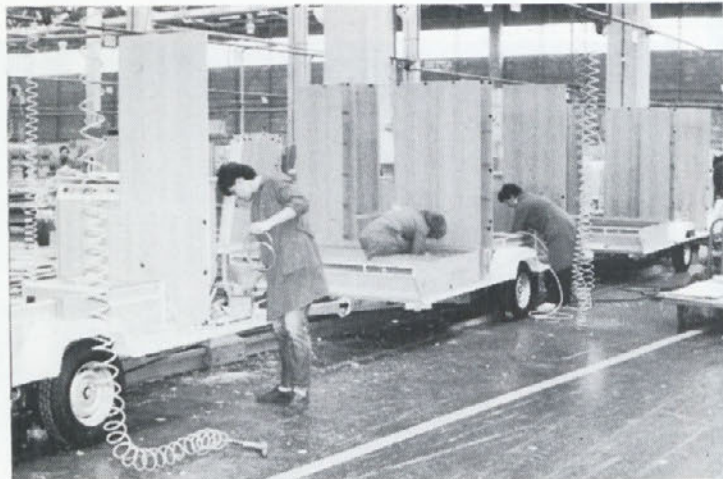
– Nadaljevali smo z analizo vodstvenih in vodilnih delavcev.

Uspešno poslovanje podjetja je v veliki meri odvisno od sestave in dela vodilnih, vodstvenih in visokostrokovnih delavcev. Z analizo smo spoznali objektivno kompleksno sliko stanja teh kadrov, pogoje in okolje v katerem delajo, povezanost in sodelovanje pri delu ter ugotovili smeri delovanja za naprej. Program aktivnosti je bil usmerjen na uspešno delo in motiviranost. V prvi fazi smo zajeli vodilne, vodstvene in visokostrokovne kadre na nivoju DO in tozdov, v drugi fazi pa smo, že v okviru nove organiziranosti, aktivnosti nadaljevali na nižjih nivojih vodstvene

strukture (npr. obrat Brežice).

– Z novim proizvodnim programom se je pokazala potreba po strokovnem izboru inštruktorjev in proizvodnih delavcev, ki naj bi delali za novi proizvod. Naloge smo se lotili ob predpostavki, da je potrebno izpeljati izbor tako, da bosta oba proizvodna programa (tako R-4 kot novi R-5) nemoteno potekala. Po določenih kriterijih smo izbrali okrog 20 inštruktorjev in 600 proizvodnih delavcev za R-5.

– Na posvetu je bila predstavljena tudi analiza obstoječe kadrovske strukture v lakirnici.

Potreba po njej se je pokazala zaradi višje postavljenih zahtev po kakovosti dela in zaradi problemov, ki so se v lakirnici pojavljali že dalj časa. Namen analize je bil dobiti čim več podatkov o pogojih dela v lakirnici, sliko stanja in na podlagi tega podati predloge za reševanje problemov. Del predlaganih rešitev je bil upoštevan.

Na posvetu smo poskušali od vodstvenih in vodilnih delavcev zbrati probleme, ki so potrebni

strokovne obdelave. Izražene probleme smo nato grupirali po področjih (organizacija dela, motiviranost in zadovoljstvo, odnosi, disciplina, miselnost oz. mentaliteta), ki naj bi jih strokovni tim obravnaval in operativno reševal.

Posvet je dosegel namen, saj je bila ob konkretni problematiki vzpostavljena komunikacija med vodstvom – uporabnikom strokovnih informacij in strokovno ekipo.

Damjana Smrke-Bohte

Namesto, da bi uživali v beli snežni opojnosti, nam ob tem lepem vremenu misli že uhajajo k spomladanskim in vročim poletnim dnevom. Kam se bomo odpravili, kje bomo lahko preživeli svoj težko pričakovani letni oddih, da se bomo vsaj za nekaj dni odtrgali od vsakodnevnega delovnega ritma? To vpašanje si zastavljajo mnogi. IMV vam bo pomagal po svojih zmožnostih ponuditi nekaj ugodnih aranžmajev v lastnih in najetih počitniških objektih.

Odločite se čimprej, ne bo vam žal, poskrbeli bomo, da bo vaše počutje čimboljše!

Splošna navodila

Letovanje organizirano za delavce IMV in njihove družinske člane, upokoјence in študente IMV.

Vse nameščene prikolicе so opremljene s predšotori oziroma baldahini, opremo za kuhanje, odejami, vzglavniki, plinskimi jeklenkami, stoli in mizo ter priključkom na električno omrežje. S seboj morate imeti posteljno perilo, jedilni pribor, nože, krpe in čistila.

Plačilo: Koristniki storitev – člani kolektiva – bodo imeli možnost plačila v 5 mesečnih obrokih ob pravočasni prijavi, sicer ustrezno manj. Drugi koristniki plačajo storitve v celoti v 15 dneh po izstavljenem računu oziroma pred letovanjem.

Prevoz: Avtobusni prevoz bo organiziran **vsako soboto** na relaciji Novo mesto – Privlaka – Novo mesto. Odhod ob 6. uri izpred IMV (Zagrebska cesta) in povratek v Novo mesto med 21. in 22. uro.

Avtobus bo imel po potrebi postanek na Suhorju, v Metliki in Ozlju.

Termini: Letovati bo možno 7, 10 i 14 dni in sicer:

Privlaka

7 in 14 dnevni termin

23. 6.–30. 6.
30. 6.– 7. 7.
7. 7.–14. 7.
14. 7.–21. 7.
21. 7.–28. 7.
28. 7.– 4. 8.
4. 8.–11. 8.
11. 8.–18. 8.
18. 8.–25. 8.
25. 8.– 1. 9.
1. 9.– 8. 9.

10 dnevni termini

23. 6.– 3. 7.
7. 7.–13. 7.
13. 7.–23. 7.
23. 7.– 2. 8.
2. 8.–12. 8.
12. 8.–22. 8.
22. 8.– 1. 9.

Kaštel Stari, Funtana, Rabac, Baško polje, Tuheljske Toplice

10 dnevni termin

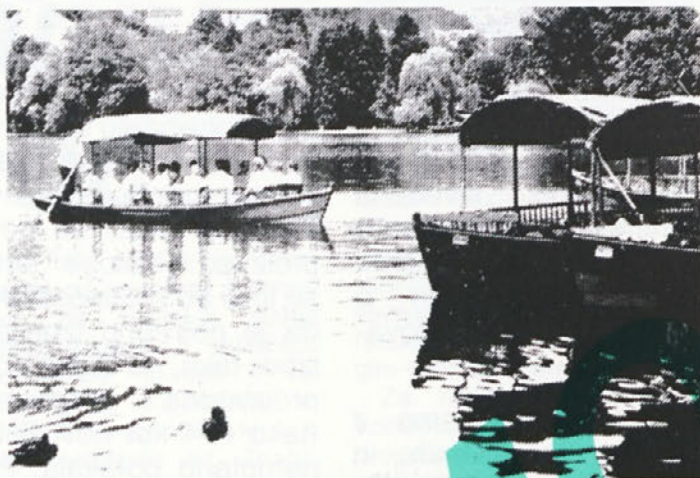
20. 6.–30. 6.
30. 6.–10. 7.
10. 7.–20. 7.
20. 7.–30. 7.
30. 7.– 9. 8.
9. 8.–19. 8.
19. 8.–29. 8.
29. 8.– 8. 9.

V času od 30. 6.–14. 7. imajo prednost pri razporeditvi delavci ADRIE, od 28. 7.–11. 8. pa delavci Revoza zaradi kolektivnega dopusta.

Šobec

7 dnevni termini
od 23. 6.–8. 9. in po potrebi

Stinica

10 dnevni termini
16. 6.–14. 9.

CENE

so informativne in usklajene s predlogom plana skupne porabe za leto 1990. Predvidevamo pa tudi regresiranje oskrbnega dne oziroma dodatno pokrivanje stroškov počitniških kapacitet.

dnevni najem prikolicе

Privlaka, Kaštel Stari, Baško polje, Šobec, Tuheljske Toplice

št. ležišč	delavci IMV
4	100 din
5	130 din
6 in več	170 din

dnevni najem prikolice

Funtana, Rabac – 170 din

polni penzion v Dobrodošli – Privlaka

120 din na dan na osebo
85 din na dan – otroci od 2–7 let
60 din na dan – otroci od 2–7 let, če ne koristijo postelje
50 din kosilo, 30 din večerja, kar je potrebno naročiti ob prijavi oziroma najkasneje 10 dni pred odhodom za dopustnike v avtokampu.

prevoz z avtobusom Novo mesto – Privlaka – Novo mesto:

250 din na osebo, otroci od 7–15 let 200 din in za otroke do 7 let brezplačno

Vse navedene cene in popusti veljajo izključno za delavce, upokojeince in štipendiste IMV in njihove družinske člane (zakonec, nepreskrbljeni otroci).

– višina **turistične takse** še ni znana, koristniki bodo o tem pravočasno obveščeni, kakor o načinu plačila.

drugi koristniki

180 din
230 din
300 din

– **popusti:** najemnine počitniških enot so za 40 % nižje za predsezono do 1. 7. in za posezono od 25. 8. dalje.

– **prijave:** priloženo prijavnico izpolnite natančno in čitljivo, (tudi z rezervnim terminom) z resničnimi podatki in jo dostavite najkasneje **do 31. marca 1990 v IMV Novo mesto – Družbeni standard.**

Nečitljive in nepravilno izpolnjene prijavnice ne bomo mogli upoštevati, vse **naknadno prispele** prijavnice bomo lahko razporedili le v nezasedene termine. Proste kapacitete bomo ponudili koristnikom po izteku predvidenega roka za prijavo.

Privlaka – Mostine IMV počitniški center

80 prikolic v avtokampu z lepo peščeno obalo, športno rekreativna ponudba, igrala za otroke, trgovina v kampu in naselju Privlaka. Oddaljenost od Novega mesta cca 320 km.

in od Zadra 25 km.

Možnost letovanja v 7, 10 in 14 dnevni terminih, vsaka prikolica ima tudi zunanji hladilnik. Kosilo in večerjo lahko dopustniki dobijo v počitniškem domu IMV – Dobrodošli – (ob predhodnem naročilu) – ki je 1 km oddaljen od kampa.

kampu ISTR. Kamp je v celoti opremljen, veljajo pravila obnašanja za tovrstne kampe. Možnost letovanja imajo družine in ne posamezniki.

Termini so 10 dnevni oziroma po potrebah.

najem apartmaja – STINICA

200 din na dan triposteljni 25 m²
300 din na dan petposteljni 37 m²

Privlaka

počitniški dom »DOBRODOŠLI«

Nudimo polni penzion v dvo- in troposteljni sobah, tuš in WC v etaži. Dom ima lastno restavracijo, plaža je v neposredni bližini in v kampu. Možnost letovanja v 7 dnevni terminih, v primeru prostih zmogljivosti tudi v 14 dnevni. S seboj morate imeti brisače.

Kaštel Stari

pri Splitu

8 prikolic na dvorišču privatne hiše tik ob morju, vsi trgovski lokali so v neposredni bližini. Oddaljenost od Novega mesta okoli 450 in 20 km pred Splitom. Termini so 10 dnevni.

Baško polje

1 prikolica v avtokampu JLA, lepo urejen kamp, približno 780 km od Splita proti Dubrovniku. Oddaljenost od Novega mesta okoli 540 km, tik pred Makarsko. Termini so 10 dnevni.

Rabac

4 prikolic v avtokampu OLI-VA, lepo urejen kamp z vso ponudbo (trgovine, športni objekti, restavracije, hoteli itd.). Rabac je v Kvarnerskem zalivu v bližini Labina. Oddaljenost od Novega mesta je cca 210 km, od Reke 60 km in od Pule 45 km.

Termini so 10 dnevni.

Šobec

pri Bledu

3 ali 4 prikolic v izredno urejenem in mirnem kampu, kjer so trgovina, športno rekreacijski center in gostinski lokali. Lepo izhodišče za hribovske izlete. Oddaljenost od Novega mesta je 120 km. Termini so praviloma 7 dnevni oziroma po prijavi. Mogoče bo letovati že za **prvomajske praznike.**

Funtana

pri Poreču

1 prikolica v nudističnem

Stinica

3 in 5 posteljni apartma, kompletno opremljen. Trgovine, lokali in ostala ponudba je v počitniškem naselju Stinica – Pionir. Termini so 10 dnevni oziroma po potrebah. S seboj je potrebno imeti posteljno perilo, brisače in čistila. Apartmaje bomo najeli v primeru zadostnega števila pravočasnih prijav. Oddaljenost od Novega mesta je okoli 230 km, naselje leži pod Velebitom med Senjem in Karlobagom pri Jablancu.

NOVOST – Tuheljske Toplice

Avtokamp za prikolic v sklopu kompleksa rekreacijsko-turističnega centra Miha-nović. Kompletna infrastruktura, trgovine, rekreacijska ponudba, 5 zunanji in 3 notranji bazeni s termalno vodo. Kopanje je vključeno v ceno najema.

Prikolice bomo namestili v primeru zadostnega števila pravočasnih prijav.

Termini so 10 dnevni oziroma po potrebah. Mogoče bo letovati že za **prvomajske praznike.**

Vsem koristnikom želimo obilo dobrega počutja, zadovoljstva in lepega vremena!

Družbeni standard

Posebno opozorilo

Opozarjamo vse interese, da podate na prijavnica **točne podatke o vseh osebah, ki bodo letovale z vami (enako velja za spremembe).** Istočasno velja poziv, da pravočasno javite morebitne spremembe, in da bomo vsako zlorabo posebej obravnavali.

PRILOGA

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

Prijavnica za letovanje v .....

Podpisani ..... roj. .... stanujoč

..... zaposlen v podjetju: IMV, REVOZ, ADRIA, TPV -

(ustrezno obkroži), od leta ..... matič. številka tov. izk. ....

želim letovati v počitniških kapacitetah IMV: 7 dni, 14 dni, 10 dni v terminu od .....

do ..... rezervni termin: od ..... do .....

(obvezno izpolni) in sicer:

a) v prikolici za ..... oseb v kraju .....

Kot koristnik prikolice v Privlako naročam v počitniškem domu Dobrodošli:

kosilo za ..... oseb

večerjo za ..... oseb

b) v počitniškem domu Dobrodošli (polni penzion)

Z mano bodo letovali:

Priimek in ime	Starost	Razmerje (zakonec, sin, hči, drugo)	Zaposlitev
1.	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....
3.	.....	.....	.....
4.	.....	.....	.....
5.	.....	.....	.....
6.	.....	.....	.....
7.	.....	.....	.....

Naročam avtobusni prevoz v Privlako za ..... oseb (obkroži številko pred osebami, ki bodo potovale z avtobusom IMV).

Datum: .....

Podpis: .....

Listina o zasledovanju

- Zasledovanje je vključeno v politiko popolne kakovosti Renaulta
- S preventivno akcijo izboljšuje način direktnega soočenja s problemom in omogoča zmanjševanje posledic
- Zasledovanje se ne sme uporabljati kot oblika zavarovanja

Omogoča narediti povezavo med številko izdelka in procesom njegove izdelave

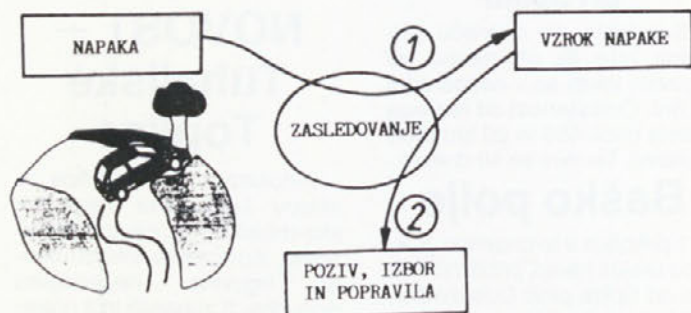
1. Cilj

Nanaša se na težke napake:

- omejiti upravičene pozive kupcev zaradi pregleda vozila
- ugotoviti odgovornost, da bi povečali osveščenje dobaviteljev

Glavne funkcije

1. Pri pojavu napake omogočiti razčlenjevanje na vzroke, ki so jo povzročili
2. Pri pojavu vzroka napake, omogočiti izbor vozil, ki so že predani kupcem, obstaja pa možnost, da se pojavi napaka na elementu, sklopu, podsklopu ali materialu.

2. Definicija

Splošno zasledovanje

Omogoča narediti povezavo med kupcem – uporabnikom in proizvodnim procesom njegovega vozila

Zasledovanje kupec – vozilo

Omogoča narediti povezavo med kupcem in identifikacijsko številko njegovega vozila (N° V.I.N.)

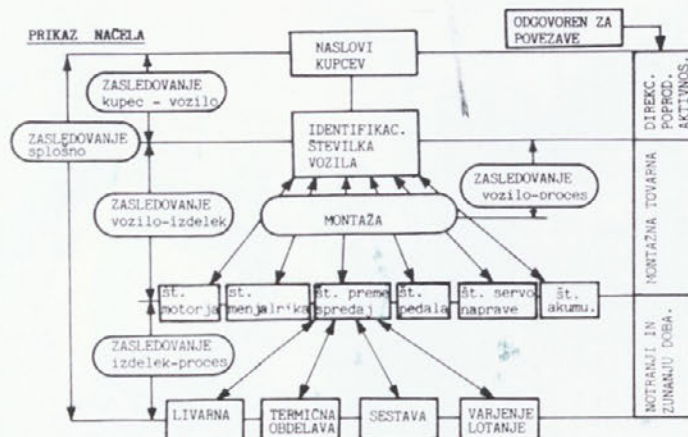
Zasledovanje vozilo – proces

Omogoča narediti povezavo med identifikacijsko številko vozila in procesom montaže.

Zasledovanje vozilo – izdelek

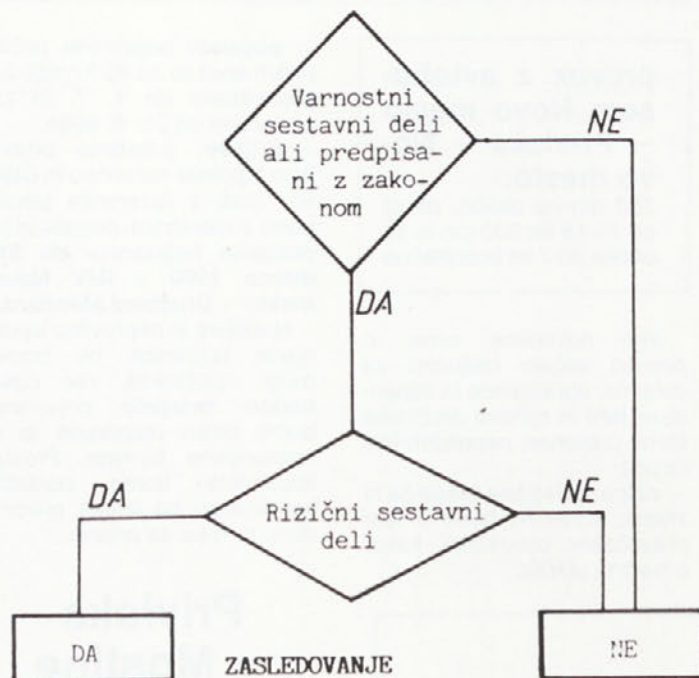
Omogoča narediti povezavo med identifikacijsko številko vozila in številko izdelka (sklop, podsklop...)

Zasledovanje izdelek – proces

3. Kaj prioritarno zasledovati?

1. Sestavni del, katerega vsaj ena oblika napake, ogroža varnost uporabnika in / ali kakovost okolja, ki ga obkroža
2. Sestavni del – predpisan ali varnostni pri katerem je verjetnost, da se bo oblika napake pojavila pri kupcu večja od 10^{-7}
($P_1 \times P_2 \times P_3 > 10^{-7}$) *

Najvažnejše je, da se zasledujejo vsi rizični sestavni deli.

* definicija po normi AMDEC 01 33200

4. Kako zasledovati

Primer zasledovanja prem

1. Izdelava povezav med:

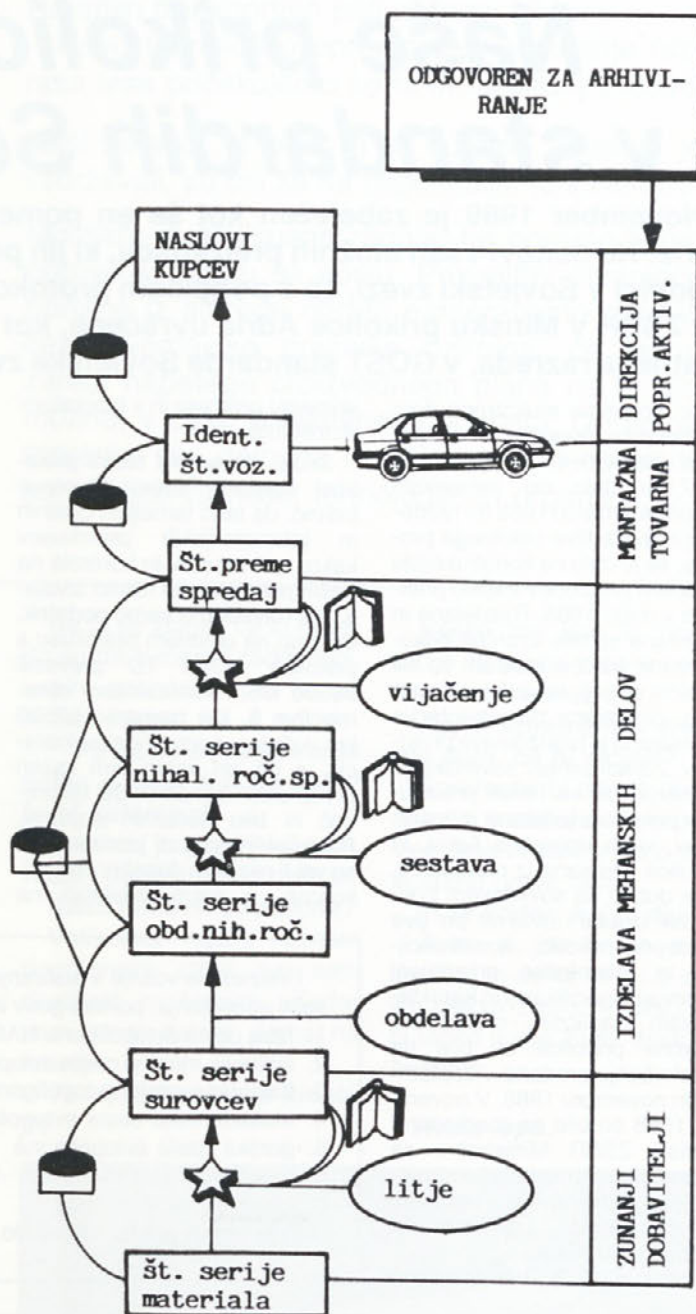
- * rizični sestavni deli s pomočjo osnovnih povezav
- * rizični procesi in rizični sestavni deli na začetku ali na koncu s pomočjo dnevnika

2. Izdelava verige povezav:

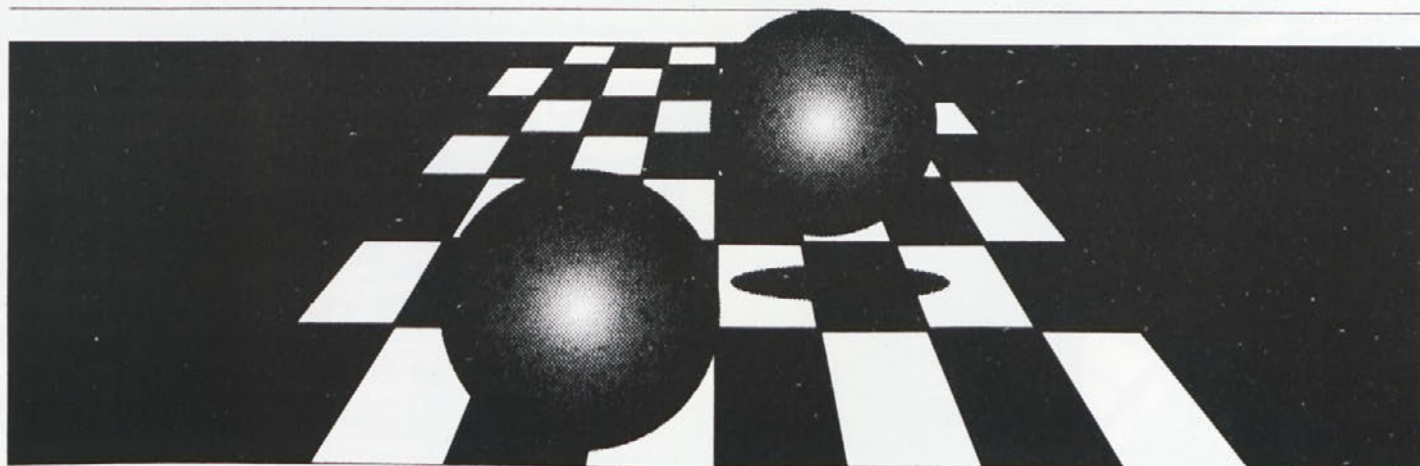
- * od rizičnega procesa na začetku do kupca, oz. uporabnika vozila

3. Arhiviranje povezav:

- * za vsako stopnjo proizvodnje
- * najmanj toliko časa, kolikor je povprečna uporabna doba izdelka (največ 10 let)

Prevod:
Franc Vovk

Naše prikolice sedaj tudi v standardih Sovjetske zveze

November 1989 je zabeležen kot še en pomemben dan v zgodovini Adrie. Na osnovi vseh možnih preizkusov, ki jih predpisujejo standardi in predpisi v Sovjetski zvezi, so s podpisom protokola na medresorni komisiji ZSSR v Minsku prikolice Adria uvrščene, kot izdelek visokega kakovostnega razreda, v GOST standarde Sovjetske zveze.

Če izpustimo mukotrpno delo do podpisa pogodbe s sovjetskim partnerjem v novembru 1987 in delo do veljavnosti pogodbe v marcu 1988 ter razdelave in uskladitve celotnega projekta, se je delo na konstrukcijski razdelavi prototipov začelo praktično v maju 1988. Razdelane in definirane so bile vzorčne prikolice za to tržišče, izdelani so bili tehnični pogoji, navodila za uporabo, prototipna dokumentacija in lansirana je bila izdelava prototipov. Zaradi zahtev sovjetskega partnerja, da se hkrati preizkušajo prikolice, izdelane iz materialov, ki jih uporablja Adria, in prikolice, izdelane iz materialov, ki se dobijo na sovjetskem trgu, sta bili izdelani dvakrat po dve prototipni prikolicici, konstrukcijsko in tehnološko prilagojeni zahtevani specifikaciji in karakteristikam različnih materialov. Vzorčne prikolice so bile na preizkušanje predane v septembru in novembru 1988. V novembru 1988 so bile na medresorni komisiji ZSSR Ministrstva za avtomobilsko in kmetijsko strojegradnjo definirani in usklajeni tehnični pogoji, parametri in metode preizkušanj.

Preizkušanja so bila izvedena na:

- usklajenost vzorcev z veljavnimi standardi in normativi ZSSR, vključno z dokumentacijo;
- določitev eksploatacijskih kvalitet in varnost;
- ocenitev ustreznosti in trdnosti prikolic kot celote ter osnovnih sklopov in detajlov;
- ugotovitev možnosti proizvodnje in prodaje v ZSSR in zunaj;
- določitev udobnosti bivanja, uporabe notranje opreme, osvetlitve, ocenitev komfortnosti, preverjanje trdnosti med transportom in v stacionarnem položaju;
- preizkus prikolic kot priklopnikov vozilom: VAZ 2106, VAZ 21043, VAZ 2121, GAZ 2412, moskvič 2141;
- splošni videz prikolic;
- vodotesnost, odpornost na korozijo.

Preizkušanja so bila izvedena na avtopoligonu inštituta NAMI v Moskvi, na cestah, namenjenih

javnemu prometu in v laboratorijih inštituta.

Sedaj, ko so vsi testni preizkusi končani, lahko zagotovo trdimo, da tako temeljitih cestnih in laboratorijskih preizkusov kakor tudi meritev in kontrole na naših prikolicah še nismo izvajali. Naj navedemo samo podatek, da smo na cestnem preizkusu s prikolico A-350 TD prevozili 30500 km s koeficientom obremenitve 5, kar pomeni 152500 km vožnje v normalni eksploataciji, a da pri vsem tem razen predpisanih servisnih del takorekoč ni bilo dodatnih popravil. Razveseljiv je tudi podatek, da so vsi ti rezultati doseženi na prikolicah, v celoti izdelanih na

IMV-jevih podvozjih in z maksimalno uporabo domačih materialov.

Prezem izdelkov s strani medresorne komisije ZSSR pomeni konec del na konstrukciji izdelka in intenzivno delo na usvajanju proizvodnje, ki se bo začela po koncu inštalacijskih del in montaži opreme. To bo predvidoma v začetku druge polovice leta 1990.

Janez Brinc, dipl. inž.
Drago Reba, inž.

Preleminarni prezem vzorčnih prikolic za Sovjetsko zvezo v Novem mestu v novembru 1988

Preizkusne vožnje s testiranjem učinkovitosti zavornih učinkov in sistemov, ocenjevanje zanesljivosti upravljanja, porabe goriv in ostale vozne lastnosti so bile preverjane na naslednjih cestah:

1. hitra cesta avtopoligona NAMI	- prevoženih 2610 do 14880 km
2. imitacija mestne ceste avtopoligona	- prevoženih 1320 do 1630 km
3. tlakovana cesta avtopoligona	- prevoženih 1010 do 2040 km
4. makadamska cesta avtopoligona	- prevoženih 450 do 500 km
5. gorska cesta avtopoligona	- prevoženih 480 do 730 km
6. avtocesta Moskva-Minsk-Brest in ostale lokalne ceste	- prevoženih 10720 do 12130 km

Prevoženih je bilo 18100 do 30500 km z vsemi prototipnimi prikolicami.

Nova tovarna prikolic v Minsku v končni fazi izgradnje

Investicija v Črnomlju

V obratu Črnomelj so glavna inštalaterska dela pri proizvodni hali in energetskega objekta v končni fazi.

Lepo vreme, z dokaj ugodno temperaturo glede na letni čas, je pripomoglo, da so izvajalci lahko delali brez prekinitve.

Za keramična dela v aneksu smo zagotovili centralno ogrevanje tega dela proizvodne hale, saj so toplovodari že povezali novo halo z energetskega objektom. Pričeli smo tudi z montažo predelnih sten za pisarniške prostore, ki smo jih izdelali v lastni režiji.

Pred preselitvijo opreme moramo zagotoviti še ustrezno zunanjo ureditev in utrditev ter asfaltiranje dvorišča, parkirnih prostorov ter ureditev

zunanjih transportnih poti na novi lokaciji.

Novo tehnološko opremo za optimiranje razreza lesa pričakujemo še ta in naslednji mesec.

Naši delavci, ki bodo s to opremo delali in jo vzdrževali, so bili že na usposabljanju v Nemčiji.

Montažo in poizkusne zagone ter opremo bomo opravili v marcu ali aprilu. Preselitev obstoječe opreme iz starega obrata nameravamo opraviti čez prvomajske praznike oziroma, če takrat zaradi napetega proizvodnega plana ne bi bilo možno, v času kolektivnega dopusta. Do takrat moramo vsa delovna mesta ustrezno opremiti, kar se tiče varnosti, tehnologije in organizacije.

L. I.

Franc Hrastar

Mojega sogovornika sem moral kar nekaj časa iskati, da sem ga našel. Ni se skrival, njegovo delo je tako, da je sedaj tu in že naslednji hip drugje.

Prosim, Franc Hrastar, če našim bralcem poveš, kaj pravzaprav delaš oziroma kaj je tvoje delo.

Vodim intervencijsko skupino 14 delavcev, s katerimi dograjujemo nedokončane prikolicice, ki so bile zaradi samih vzrokov nekompletne.

Vidim, da imaš polne roke dela, saj kar nisva mogla začeti najinega pogovora.

No, in koliko časa se že ukvarjaš s tem delom?

To delo opravljam, kar smo v novi tovarni prikolic.

Kdaj si sploh prišel v ADRIO?

Prišel sem 1970. leta. Naj-

prej sem delal na montaži elektrike, napredoval na preizkus elektroinstalacije. Leta 1972 sem šel kot prvi v Belgijo in uvajal delavce v našo novo tovarno v Deinzeju. V Belgiji sem bil dve leti in pol. Nato sem bil 8 mesecev v Brežicah, v novi tovarni, kjer smo vpeljevali proizvodnjo.

In potem?

Po vrnitvi iz Brežic sem bil predelavec na adjustaži, potem na montaži.

Vidim, da si imel kar razgibano delo. Spomnim se, da si bil tudi na morju, v našem kampu. Kaj si pravzaprav počel tam?

Bil sem vzdrževalec prikolic in to kar tri sezone.

Imaš kak lep spomin z morja, saj verjetno nisi samo delal? So bili gostje zadovoljni s teboj?

Ne bi se zlagal, če bi rekel, da so bili z menoj zadovoljni. Lepih spominov pa je za veliko knjigo.

Pa da ne bova govorila samo o delu. Kaj pa hobi? Imaš katerega?

Moj hobi je igranje biljarda, včasih pa sem malo balinal.

Kako preživiš popoldne? Velikokrat sploh nimam popoldneva zase, saj sem dostikrat v tovarni. Kadar sem prost delam doma na kmetiji.

Te veseli delo na kmetiji?

Veseli me eno in drugo. Lažje bi prebil brez kmetije, kot brez tovarne.

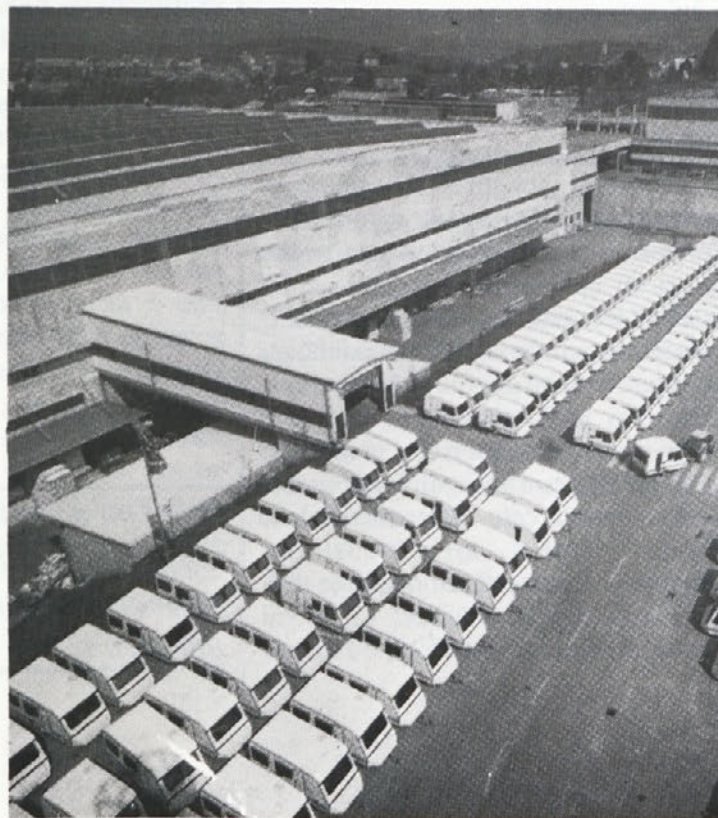
Kaj bi spremenil v življenju ljudi, če bi mogel?

Spremenil bi odnos delavcev do materiala in od dela. Več dela in kakovostno delo je edino pravo delo.

In za konec, kaj bi dejal?

Želim si, da bi se stvari uredile, in da bi lahko s svojim delom zaslužili toliko, da bi lahko ljudje živeli dostojno življenje.

Hvala lepa.

RAČUNALNIK IN MI

Veliki računalnik in/ali PC-ji

Povzetek intervjuja M. Petroviča iz revije RR z dr. Gordonom Daviesom, profesorjem za informacijske sisteme na Univerzi v Minnesoti. Pogovarjala sta se o vplivu informacijske tehnologije na centralizacijo oziroma decentralizacijo v organizacijah, o prednostih PC-jev in velikih računalnikov, o upravičenosti informacijskih sistemov in informacijski pismenosti.

V kakšni smeri se bodo v prihodnjih letih razvijali informacijski sistemi? Zanima nas razmerje med organizacijsko in informacijsko tehnologijo.

Resnični, težki problemi so danes po mojem mnenju organizacijski. Tehnologijo je z lahkoto mogoče zamenjati. Če se pojavi nov čip, sploh ni treba razmišljati; zavržeš stari računalnik in vzameš novega. (Sam zamenjam računalnik na tri leta; star je sicer še vedno dober, toda novi prinaša velik prihranek.)

Spremeniti proces dela - to stane.

Problemi so torej drugje; gre predvsem za organizacijske spremembe. Spremeniti proces dela - to stane. Sam na primer uporabljam Wordperfect. To je zelo dober paket za obdelavo besedil, toda denimo, da mi nekdo ponudi boljši program, ki bi bil povrh še zelo poceni. Tisto, kar je pomembno, je prehod z enega na drugi program. Pri prehajanju na drugi program bi izgubili nekaj dni, tednov, morda celo mesecev. Zato se najprej vprašaš, ali 10-odstotno izboljšanje kakovosti, ali olajšanje dela odtehta ta napor? Nikakor! Če bi mi prodajalec zagotovil 20-odstotno

izboljšanje pri delu, bi najprej dvomil, da je takšno izboljšanje sploh mogoče, in šele, če bi me prepričal, da lahko program prinese 30-odstotno izboljšanje, bi začel razmišljati.

No in pri tej dilemi gre samo za spremembo softvera. Zdaj pa si predstavljate, da bi šlo za spremembo v načinu dela, ki zahteva nove postopke, izobraževanje... In pri tem gre le za nekaj ljudi. Kaj šele pomeni sprememba, če gre za celo organizacijo!

Zato ponavljam, čeprav z novo tehnologijo prihajajo nove zahteve, da tehnologija v bistvu ni problem. Zahtevnejše so spremembe v organizaciji.

In za to imate dovolj dokazov...?

Poznam organizacije, v katerih imajo računalnik na vsaki mizi, toda niso si postavili vprašanja, kako bi spremenili način dela, da bi dosegli večjo produktivnost.

To bo verjetno tudi problem Jugoslavije. Ni težko na vsako mizo postaviti PC, ker je poceni. Poceni je tudi, če država ni bogata. Navsezadnje jih izdelujete tudi v Jugoslaviji. Uporabljate dBase III+ in urejevalnike besedil... Toda ali so ti računalniki vključeni v neke širše načrte za izboljšanje produktivnosti?

Še bolj pa se vprašanje organizacije pokaže pri velikih računalnikih. Ti šele zahtevajo organiziranost, disciplino, da so učinkoviti in izrabljeni! Gre za načelno vprašanje o razmerju med redom in svobodo. Če red doseže, da smo z računalnikom bolj učinkoviti, potem je to hkrati tudi večja svoboda. Organizacija mora torej obvladati red, da lahko sploh začne uporabljati računalnik.

Rekel bi, da lahko dobro delaš z mikroračunalniki, dokler ima podjetje manj kot 100 zaposlenih.

Ali dajete večjim računalnikom prednost pred PC-ji?

Mislim, da že PC-ji navajajo ljudi na disciplino, kar je dobro. Toda nevarnost je v tem, da PC-ji niso povezani med seboj in pri delu ne zahtevajo prave kakovosti, ker so tako enostavni za uporabo. Ne razmišljaš o varnosti, back-upu in podobno. Rekel bi, da imajo mikroračunalniki svoje prednosti in svoje slabe strani. Večja organizacija pa vsekakor potrebuje večji računalnik, ki informacijsko povezuje celo organizacijo, ki vsebuje banke podatkov, potrebne vsej organizaciji in tako naprej.

Je mogoče jasno potegniti mejo, nad katero so veliki računalniki potrebni?

Rekel bi, da lahko dobro delaš z mikroračunalniki, dokler ima podjetje do 100 zaposlenih, vendar se stvari razlikujejo od dejavnosti. Seveda pa mora imeti tudi manjše podjetje, ki ima samo mikroračunalnike, skupen načrt.

Ali ne gre pri tem še za nekaj drugega? Mar ne gre tudi za splošni koncept, za razmerje med centralizacijo in decentralizacijo v zasnovi podjetja? In drugič, mar ne gre tudi za zgodovinski razvoj? Nekoč so obstajali samo veliki računalniki in šele čas je prinesel mikroračunalnike.

Da, nekoč sploh nisi imel izbire, vse je moralo biti centralizirano. Danes pa imaš izbiro, lahko začneš z velikimi računalniki ali pa gradiš od spodaj, z mikroračunalniki. Po mojem je danes tehnologija glede razmerja med centralizacijo in decentralizacijo nevtralna.

Svetoval sem nekemu podjetju, ki je bilo v vseh pogledih zelo decentralizirano, imeli pa so osrednji računalnik. Vprašal sem jih, kako to, da imajo osrednji računalnik, ko pa je to v nasprotju z vso njihovo filozofijo. Odgovorili so mi, da je to ceneje. Toda

to je napačna odločitev. Informacijska tehnologija mora ustrezati poslovnim izhodiščem.

Vendar znova ponavljam, da tudi pri decentraliziranem podjetju potrebujemo povezavo; doseči moramo, da se dajo informacije uporabiti povsod v podjetju. Potrebujemo koordinacijo in planiranje, odločanje pa lahko delegiramo in delo decentraliziramo.

Več razlogov je, zakaj je informacijska tehnologija potrebna. Eden je ta, da brez nje sploh nisi konkurenčen.

Za kaj ste vi?

Jaz verjamem v decentralizacijo.

Pravite, da je danes informacijska tehnologija nevtralna glede razmerja med centralizacijo in decentralizacijo. Mogoče je graditi takšne in drugačne sisteme. Zgodovinsko gledano pa v zadnjih dvajsetih letih opazamo naraščanje decentralizacije, tako v organizacijskih oblikah kot v informacijski tehnologiji. Gre za naključen vzporedni razvoj ali za vpliv enega področja na drugega?

Mislím, da je usmeritev v decentralizacijo odgovor na vse težave, ki jih je povzročila centralizacija. Kam vodi centralizacija, lepo vidimo v planskih gospodarstvih. Tam je polom še bolj viden kot v centraliziranih podjetjih. Kar pa zadeva informacijsko tehnologijo, mislim, da se prehod na decentralizacijo dogaja samostojno, torej vzporedno in zato podpira splošni razvoj k decentralizaciji.

Nekateri sociologi menijo, da informacijska revolucija prinaša demokracijo, ker prinaša več informacij. Drugi spet pravijo, da krepi razporeditev moči v podjetjih in družbah nasploh. Kaj o tem mislite vi?

Mislím, da je tehnologija nevtralna. So nevtralne vse tehnologije?

Po mojem nekatere tehnologije silijo v centralizacijo, vendar informacijska ni takšna. Veliko prispevajo ljudje, ki načrtujejo neko instalacijo. Nekateri so

bolj avtokratsko razpoloženi, drugi mislijo na človeka in na njegovo željo, da bi bil pri delu samostojen.

Zanima nas uporaba informacijske tehnologije pri zahtevnejših opravilih, denimo pri poslovnem odločanju. Kakšno prihodnost napovedujete računalnikom pri tem?

Poslovođenje je danes najdražji vir (resurs). To spoznanje verjetno šele prodira v Jugoslavijo. Najzahtevnejše opravilo pri tem pa je sprejemanje odločitev. Poslovođenje imajo na voljo zelo malo časa, ker se morajo srečevati z ljudmi, s sodelavci in zunanji partnerji, vodijo rutinska dela. Zato je izredno pomembno, da dvignemo učinkovitost odločanja in pri tem lahko informacijska tehnologija precej pomaga. V mislih imamo sisteme za podporo odločanju, ki analizirajo podatke, gradijo modele, preizkušajo ideje. Vse to ljudje brez pomoči težko počnejo.

Ali taka orodja centralizirajo?

Ne, imamo orodja za podporo odločanju, ki so prilagojena decentraliziranemu odločanju, hkrati pa skrbijo za integriranje organizacije. Sicer pa so to orodja na zelo različnih ravneh zahtevnosti. Nekateri so dokaj preprosta, druga pa so zelo zahtevna - na primer ekspertni sistemi.

Mnogi mislijo, da pri informacijskih sistemih plačujemo precej več, kot dobimo. Kakšno je vaše mnenje?

Odgovor ni preprost. Več razlogov je, zakaj je informacijska tehnologija potrebna. Eden je ta, da brez nje sploh nisi konkurenčen. Ali si lahko letalska družba privošči, da ne bi imela računalnika? Drugič, informacijska tehnologija je pogoj, da sploh pridobiš nekatere sodelavce. Moj asistent bi me na primer v hipu zapustil, če bi ostali brez računalnika. V tem primeru sploh ni mogoče računati stroškov, to je

brezpredmetno. Tako je nekoč podjetje 3M hotelo izračunati, kakšni so dejanski stroški za informacijsko tehnologijo in poiskati alternativo. Pa sem jim odgovoril, da bo njihova raziskava brezpredmetna. Potrebe po informacijski tehnologiji torej ni mogoče izračunati tako, kot računaš neko naložbo. Vseeno pa je mogoče za vrsto dejavnosti izračunati, kakšni so stroški pri delu z informacijsko tehnologijo ali brez nje. In če se pojavi konkurenca, ki je nekoliko cenejša, bo tvoj adut v tem, da si boljši, pri tem pa brez informacijske tehnologije ne moreš shajati.

Potrebe po informacijski tehnologiji torej ni mogoče izračunati tako, kot računaš neko naložbo.

Vaša utemeljitev je prepričljiva. Povejte nam še ali mislite, da je ljudem jasna razlika med informacijsko in računalniško pismenostjo?

Računalniška pismenost pomeni, da veš, kaj lahko naredi računalnik, kako vnašamo podatke, kaj je program, kaj je programski jezik, kako program shranimo itd. Informacijska pismenost pa je nekaj drugega. Živimo v informacijsko nasičenem svetu, zato bi človek moral poznati informacijske vire. To so zunanje in notranje baze podatkov. Moral bi vedeti, kaj je modeliranje podatkov, moral bi znati razmišljati o podatkih, definirati, kakšne podatke potrebujemo, ločiti, kaj je podatek, ki temelji na meritvi, in kaj podatek, ki temelji na oceni.

In to je pogoj za vključitev v informacijsko družbo...

Da, toda to je ljudi težje naučiti kot naučiti jih reševati konkretne probleme z računalniki. Gre za abstraktne reči. Prav zanimivo pa bi bilo pripraviti nekakšen tečaj iz informacijske pismenosti in ljudi učiti te bolj intelektualne reči...

Informatika Revoz: Vlado Starič
Grafično oblikovanje:
Radovan Smerdel

Aforizmi

Naša delitev dela: kdor zna, ne sme, kdor sme, ne zna.

Naša družba je tako napredna, da je nekateri ne moremo več dohajati.

Naša zunanjetrgovinska bilanca je tako neuravnovešena, da jo lahko spravi v red samo psihiater.

Naše gospodarstvo šepa, strokovnjaki pa mu natikajo čevlji z debelim podplatom na daljšo nogo.

Naše organizacije se ukvarjajo predvsem z reorganizacijami.

Naše pokojnine so primerne samo za pokojnike.

Žarko Petan

Na KUR

- **Novomeški večer slove** ka, ko je bila tev cikla nc poln. Tako, c zunaj. Je to ... II 5412 (1990) ... **turni sceni le obetajo boljši časi, ali je to le izražanje pripadnosti?**
- **Revoz je pod svoje okrilje vzel varovance ZM.** – Služba rent-a car in vsi koristniki uslug upamo, da se bo tudi izrabljen in neugleden vozni park le pomladil in okreplil, saj so potrebe znatno večje kot ponudba.
- **Delavci (z izjemo PPA) Revoz** – komercialne direkcije so ostali brez prve številke Kurirja... Pa ne po naši krivdi! Od odgovornih oseb, ki smo jim že sredi decembra poslali dopis s prošnjo, da sporočijo količino in naslove – koliko Kurirja in kam naj ga pošiljamo, kljub ustnim opozorilom odgovora nismo dobili... Res je, da časopis pripada slehernemu zaposlenemu, očitno pa po mnenju nekaterih ne.

ALBRECHT, Bob

Quick BASIC made easy / Bob Albrecht, Wenden Wiegand, Dean Brown. – Berkeley: Mc Graw – Hill, 1989

BRATKO, Ivan

Računalništvo s programskim jezikom PASCAL / Ivan Bratko, Vladislav Rajkovič. – Ljubljana: DZS, 1989

DORDEVIČ, Božidar

Rečnik industrijskih materiala nemško – srpskohrvatski: 40 000 terminoloških jedinic / Božidar Dordevič. – 2. izpravljen izd. – Beograd: Privredni pregled, 1988

GRAD, Anton

Angleško – slovenski slovar / Anton Grad, Ružena Škerlj, Nada Vitorovič. – Ljubljana: DZS, 1989

HABJAN, Bogdan

Finančno poslovanje: Predpisi s komentarjem zakona o finančnem poslovanju / Bogdan Habjan, Janez Kovačič. – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1989

INMAN, Don

Advanced Quick BASIC / Don Inman, Bob

Albrecht, Arne Jamtgaard. – Berkeley: Mc Graw – Hill, 1989

KALTNEKAR, Zdravko

Organizacije delovnih procesov / Zdravko Kaltnekcar. – Kranj: Moderna organizacija, 1988

KAM po znanje / Mirjam Perovič et al. – Ljubljana:

Skupnost izobraževalnih centrov Slovenije, 1989

MARTIN, Bruce

Spojevi u građenju / Bruce Martin. – Beograd: Građevinska knjiga, 1988

MENTORJI in pripravniki v udruženem delu / Stanka Zupan –

Kušče et al. – Ljubljana: Skupnost izobraževalnih centrov v SRS, 1989

MILINKOVIČ, Stevan

IBM PC: Uvod u rad, DOS, BASIC / Stevan Milinković, Vladimir Janković, Dragan Tanoski. – Beograd: Mikro knjiga, 1989

NORMATIVI i standardi rada u građevinarstvu: Visokogradnja 1–3. – 5. izmenjeno i dop. izd. – Beograd: Građevinska knjiga, 1989

OSNOVE organiziranja poslovanja in dela / Ivanka Štefan et al. –

Maribor: Visoka ekonomska komercialna šola, 1986

PRAŠNIKAR, Janez

Preobrazba jugoslovske organizacije združenega dela / podjetje / Janez Prašnikar, Valter Rešič. – Nova Gorica: Agea, 1989

RADANOVIČ, Martina

Lokus 1–2–3 verzija 2.0 / Martina Radanovič, Ivan Založnik. – Ljubljana: Forum, 1988

ŠPILER, Jure

Autocaaal 10.0 / Jure Špiler. – Ljubljana: Samozaložba, 1989

TIVADAR, Miran

Računalnik v kadrovski službi: Priročnik za reševanje problemov pri uvajanju in uporabi računalnika v kadrovski službi / Miran Tivadar. – Ljubljana: Samozaložba, 1989

UHAN, Stane

Vrednotenje dela / Stane Uhan. – Kranj: Moderna organizacija, 1989

ZBAŠNIK, Dušan

Devizno poslovanje / Dušan Zbašnik. – Maribor: Univerza v Mariboru, 1989

ZBIRKA jugoslovske standarda za crnu metalurgiju. –

Beograd: Službeni list, 1989

ZBIRKA jugoslovske standarda za drvo. –

Beograd: Službeni list, 1989

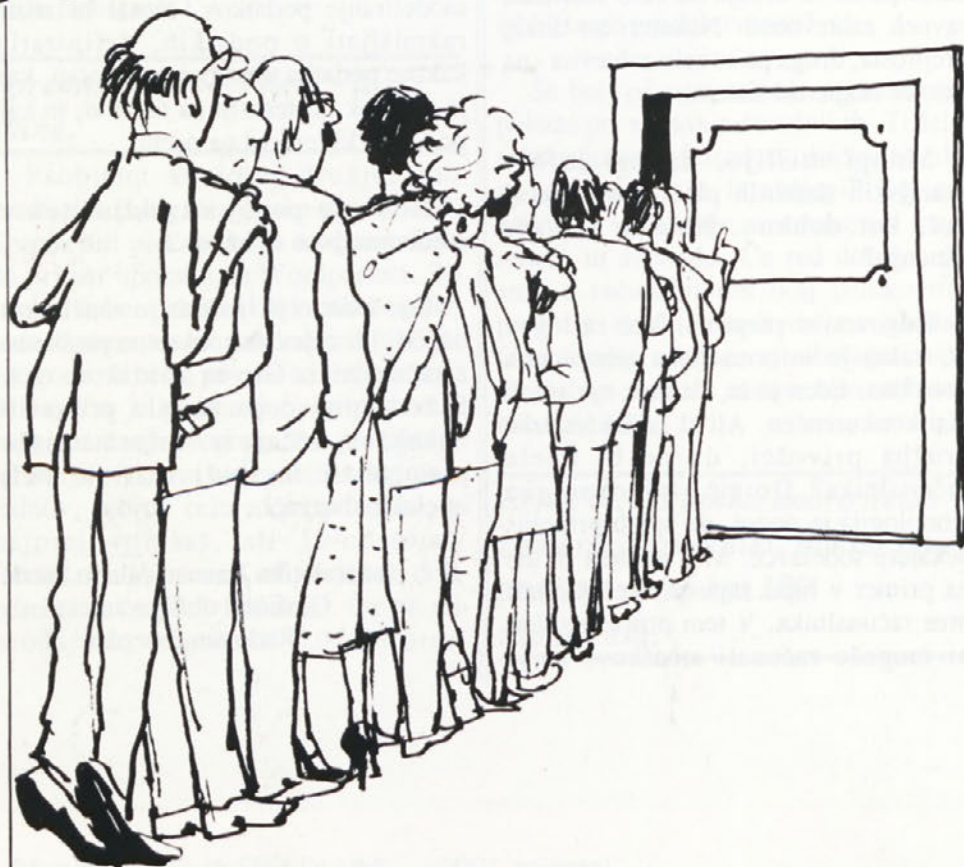
ZNANJE za razvoj / Štefan Huzjan et. All. –

Ljubljana: Skupnost izobraževalnih centrov Slovenije, 1985

Zahvala

Ob smrti mojega dragega očeta se vsem sodelavcem zahvaljujem za izkazano pomoč in izrečena sožalja.

Slavka Mihovljanec

Nagradna igra

Sodeč po vašem odzivu, spoštovani bralci, se je ta nagradna igra »prijela«, saj smo prejeli kar lepo število duhovitih napisov. Od prve objave te igre je minilo kar nekaj časa, zato menimo, da bi bilo prav, da vas ponovno pozovemo k sodelovanju.

Vse se vrti okrog vrat in stvar je zelo preprosta!

Na narisana vrata napišite naziv oddelka, službe... za katero mislite, da je omenjeno dogajanje – aktivnost (mimo rednega dela) najbolj značilno.

Izrezana vrata s pripisom v kuverti pošljite na naslov uredništva!

In če želite nagrado, ne pozabite svoj naslov! Nagrada ne bo R-5, pač pa knjižna! Pa obilo zabave!

Le pogum, hec mora biti.